

Kulturmøde mellem kristne og muslimer

Omkring 1100 forsøgte paven at samle de kristne fyrster under kirkens førerskab til at stå sammen mod den ydre fjende: den islamiske fremrykning i Mellemøsten. Formålet var at tilbageerobre de steder fra muslimerne, der var hellige for de kristne, og særligt vigtig var Jerusalem. Jerusalem var vigtig for de kristne på grund af beretninger om Jesus i det Ny testamente, men byen var også hellig for muslimerne, idet de mente, at det var hertil, at Muhammed var blevet ført af ærkeenglen Gabriel.

I 638 var Jerusalem blevet erobret af kaliffen Umar 1. ibn al-Khattab, der opførte en moské af træ på Tempelpladsen, hvor man mente, at Muhammed modtog sine åbenbaringer fra Allah. Frem til 900-tallet kunne kristne pilgrimme frit tage til det hellige land i Palæstina, men efter at selsjukkerne havde taget magten i Jerusalem, ophørte dette.

I slutningen af 1000-tallet trængte de selsjukkiske tyrkere frem i Lilleasien og truede Konstantinopel. Den byzantinske kejser appellerede til sine trosfæller i Vesteuropa om hjælp, og pave Urban kom den byzantinske kejser i møde.

„Gud vil det“

Pave Urban 2. ønskede at styrke kristendommen, og på et kirkemøde i 1095 i Clermont i det sydlige Frankrig opfordrede han til at sende styrker til det hellige land for at hjælpe Det Byzantinske Rige. Med henvisning til Guds vilje opfordrede han til at kæmpe for den kristne sag som Kristi udsendinge, og de, som måtte lade livet i kampen, ville få deres synders forladelse og dermed komme direkte i Paradis.

Bag pavens religiøse motiv lå også mere vidtrækkende politiske motiver om at komme fyrsternes indbyrdes kampe til livs og gøre den romersk-katolske kirke til en ledende politisk kraft. Paven ønskede, at hjælpen til Det Byzantinske Rige kunne munde ud i, at patriarken, der i 1054 havde bandlyst den katolske kirke, ville underlægge sig paven i Rom.

Pave Urban 2. (1040-1099) var pave fra 1088 og frem til sin død i 1099. Her ses han på prædikestolen i Clermont 27. november 1095, hvor han opfordrer til korstog. Bogmanuskript fra 1490.

Folkekorstogets hærgen

Pavens opfordring blev fulgt, og det førte til i alt otte korstog fra 1096 til 1270. Det var meningen, at det første korstog med organiserede og kamperfarne riddere skulle sendes af sted i august 1096, men helt uventet samledes bønder og fattige riddere for på eget initiativ at befri Det Hellige Land. De så nu muligheden for at flygte fra de barske tider, der var præget af hungersnød og tørke. Med forvarsler om at dommedag var nær, kunne pilgrimsfærden til Det Hellige Land være et kærkomment aflad for deres synder.

Anført af den franske munk Peter Eremit, der rejste rundt i det nordlige Frankrig og Flandern og prædikede korstog, samledes der snart henved 50.000 fattigfolk og bønder, der ville af sted mod Jerusalem. Uorganiseret

og helt uden kamperfaring drog de af sted i april 1096, og deres vej gennem Europa blev én stor hærgen, der i Tyskland førte til en massakre på 5.000 jøder. På den videre vej mod Konstantinopel fortsatte plyndringer og myrderier.

Da folkekorstoget ankom til Konstantinopel, troede den byzantinske kejser knap sine egne øjne. Det var ikke den hjælp, han havde forventet, og han blev nervøs over deres tilstedeværelse i byen. Løsningen blev, at han sendte dem over Bosporus og ind i det område, der var domineret af de tyrkiske muslimer, selsjukkerne. Her blev folkekorstoget slagtet af de tyrkiske soldater i oktober 1096.

Ridderkorstog

Kort efter ankom det første rigtige korstog, og det var i en noget anden forfatning. Det bestod af grever, baroner og fremtrædende lensherrer, og det var nu erfarne riddere fra Normandiet, der ankom til den byzantinske hovedstad. Men det var ikke en enstemmig flok, og der gemte sig forskellige motiver bag deres deltagelse. Nogle havde religiøse hensigter, mens andre så muligheden for at erhverve sig jord.

Der er efterladt en række skøder og testamenter fra de korsfarere, der tog af sted i 1000- og 1100-tallet. Korsfarere lavede typisk aftaler om beskyttelse af deres jord og gods med lokale klostre, før de drog af sted mod Det Hellige Land.

Korsfarerne havde aflagt ed til den byzantinske kejser om, at erobret land skulle tilfalde ham, men snart viste det sig, at de normanniske riddere ikke havde tænkt sig at overholde det. Efter syv måneders belejring af den vigtige handelsby Antiochia, der var blevet erobret af tyrkerne i 1085, vandt korsfarerne byen og gjorde den til et normannisk fyrstedømme.

I 1099 ankom korsfarerne til Jerusalem, der efter en måneds belejring blev indtaget i sommeren 1099, og et bestialsk folkedrab fandt sted på jøder og arabere. Alt blev skånselsløst nedslagtet, og byen totalt plyndret.

Vi kender flere beretninger fra kampene om Jerusalem, hvor flere er øjenvidner til kampene i 1099. En del af forfatterne er anonyme, og vi kan derfor ikke fastslå, hvilken samfundsrang eller hvilket motiv de har haft til at skrive deres beretning.

Korstogenes betydning

Korstogene fik en slags samlende og identitetsskabende funktion. Folk fra vidt forskellige dele af Europa kunne med korstogene finde sammen i en fælles sag imod en fælles fjende. Pavens opfordring til hellig krig var enkel og forståelig, og med sin kraftige appel kunne den samle den vestlige kristenhed på tværs af sociale, etniske og regionale skel. På den måde blev korstogene et samlende og forstærkende element i den kraftfulde ekspansion, som kristenheden oplevede i den tidlige højmiddelalder.

Korstogene fik stor betydning for Europas udvikling særligt gennem den handel, der blomstrede med afsæt i den øgede handel med Asien. Penge- og bankvæsen udviklede sig og fremkomsten af en rig købmandsklasse, borgerskabet, førte til undermineringen af det feudale samfund, som jo hvilede på godsdrift og naturalieøkonomi.

<https://voresverdenhistorie.ibog.forlagetcolumbus.dk/?id=158>